

Asia: Lausuntopyyntö YVA-ohjelmasta, VSB Uusiutuva Energia Suomi Oy, Rahaselän tuulivoimahanke, Ranua, Simo (LAPELY/4505/2024)

Lapin ELY-keskus
kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi

Lausunto

1 Johdanto

VSB Uusiutuva Energia Suomi Oy suunnittelee Ranuan kunnan alueelle Rahaselän tuulivoimahanketta. Tuulivoimahanke muodostuu enintään 40 tuulivoimalasta, joiden yksikköteho on 6–10 MW. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 310 m, napakorkeus enintään 200 m ja lavan pituus enintään 110 m. Tuulivoimaloiden lisäksi alueelle rakennetaan sähköasema ja mahdolliset sähkönvarastointiratkaisut sekä tarvittavat huoltotiet ja maakaapelointi voimaloiden välille, sekä tarkastellaan mahdollisuutta sijoittaa tuotantoalueen sisällä olevalle turvetuotantoalueelle aurinkovoima-alue. Tuotantoalueen kokonaislaajuus on noin 3600 ha. Sähkönsiirto tuotantoalueelta ulkoiseen sähköverkkoon on suunniteltu toteutettavan tuotantoalueelta 400 + 110 kV ilmajohdolla Saunakummun sähköasemalle Simon kunnan puolelle. Sähkönsiirtovaihtoehtoja on kolme.

2 Lausunto

Luke kiittää mahdollisuudesta lausua Ranuan Rahaselän tuulivoimalahankkeen YVA-ohjelmasta ja lausuu seuraavaa.

Luonnon monimuotoisuus

Luke toteaa, että hankealueella sijaitsevat luonnonsuojelualueet tulee huomioida tuulivoimaloiden ja aurinkovoimala-alueiden sijoittelussa. Riittävän laajat suoja-alueet tulee jättää suojelualueiden ympärille. Suunnitellut lajistoinventoinnit ovat tarkoituksenmukaisia. Luke kuitenkin huomautta, että YVA-ohjelmassa tulee huomioida hankealueen lähellä sijaitsevat maakotkareviirit ja hankkeen mahdolliset vaikutukset niihin. Luken ja Lajitietokeskuksen tietojen mukaan hankkeen sähkönsiirtolinjaukset sijoittuvat maakotkareviirille Simon puolella. YVA ohjelmassa esitetyistä sähkönsiirtoreiteistä VEB kulkee parin sadan metrin päästä tunnetun maakotkan pesän ohi. Vaihtoehdot VEA ja VEC kulkevat noin 1,5 km päästä tunnetun maakotkan pesän ohi. Hankkeen yhdysvaikutukset muiden lähialueiden tuulivoimahankkeden kanssa tulisi selvittää maakotkan osalta.

Porotalous

Ranuan kunnan alueelle sijoittuva Rahaselän tuulivoimahanke sijaitsee poronhoidollisesti Isosydänmaan paliskunnassa. Kooltaan 3 600 ha:n suuruinen tuulivoiman tuotantoalue sijoittuu paliskunnassa laidunalueelle, jota porot käyttävät pääosin kevästä syksyyn. Tuotantoalueen länsi- ja pohjoispuolella on myös jäkälä- ja loppolaidunalueita. Suunnitellun tuotantoalueen läpi tai sen kautta menee pääosin itä-länsi suunnassa myös porojen kevät- ja syyskierto. Sähkönsiirtoreitit sijaitsevat kokonaan paliskunnan talvilaitumella ja osin paliskunnan jäkälä-, syys-, kevät- ja kesälaitumilla. Poronhoidon rakennelmista

tuotantoalueella sijaitsee Korkiakummun siirtoaitapaikka, jota käytetään kesämerkintöihin. Enintään viiden kilometrin päässä lähimmistä voimaloista sijaitsevat Rahaselänlammen, Ahmavaaran, Kuusivaaran ja Lumiaapa 2:n siirtoaidat, joista Kuusivaaraa käytetään syyserotusaita ja muita aitoja vasojen kesämerkinnöissä.

Luke arvioi, että Rahaselän tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmaan on alustavasti kuvattu riittävästi Isosydänmaan paliskunnan poronhoitoa, sen toimintaa, laidunalueita ja rakennelmia. Luke katsoo myös, että poronhoitoon kohdistuvan vaikutusarvioinnin tavoitteet, aineisto ja menetelmät on selostettu riittävän selkeästi. Myös poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi on listattu koottavaksi tarpeelliset lähtötiedot ja menetelmät poronhoidon nykytilan kuvaamiseksi hankealueella. Rahaselän tuulivoimahankkeen vaikutusarvioinnissa on mukana myös poronhoitoon kohdistuvien yhteisvaikutusten arviointi, jossa otetaan mukaan paliskunnan alueella sijaitsevat toiminnassa olevat tuulivoiman tuotantoalueet sekä valmisteilla olevat hankkeet.

Luke katsoo, että Rahaselän tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmassa poronhoidon vaikutusarviointisuunnitelma sisältää varsinaisen Rahaselän hankkeen osalta ne osa-alueet, jotka tulee arvioida riittävän kattavasti poronhoitoon kohdistuvista vaikutuksista. Luke näkee hyväksi, että vaikutusarvioinnissa pyritään käyttämään mahdollisimman kattavia lähtötietoja ja aineistoja Isosydänmaan poronhoidosta sekä hyödynnetään samalla saatavilla olevaa tutkimustietoa tuulivoimaloiden vaikutuksista poronhoitoon. Luke pitää myös tärkeänä sitä, että arvioinnissa kiinnitetään huomiota hankkeen mahdollisesta rakentamisesta ja toiminnasta aiheutuvien vaikutusten lieventämiseen ja kompensoimiseen poronhoidossa sekä poronhoitovaikutusten seurannan järjestämiseen. Erityisen tärkeäksi Luke näkee, että Rahaselän tuulivoimahankkeesta ja muista Isosydänmaan paliskunnan alueelle suunnitelluista hankkeista tehdään poronhoitoon kohdistuvista yhteisvaikutuksista riittävän kattava ja laaja arviointi.

Isosydänmaan paliskunnan alueella on jo useita toiminnassa olevia tuulipuistoja ja alueelle suunnitellaan myös pinta-alaltaan varsin mittavia uusia tuulipuistohankkeita. Tämän lisäksi Suhangon kaivoshanke aluevarauksineen sijoittuu paliskunnan alueelle. Olemassa olevien ja toteutuessaan suunniteltujen hankkeiden yhteisvaikutukset saattavat olla Luken arvion mukaan kokonaisuutena merkittävät Isosydänmaan poronhoidolle, pirstoen laidunalueita ja vaikuttaen porojen laidunten käyttöön ja laidunkiertoon sekä myös poronhoitotöihin. Samalla tämä kehitys saattaa aiheuttaa enenevässä määrin poronhoidon ja muiden alueen elinkeinojen ja toimijoiden välisiä ongelmia- ja konfliktitilanteita, mikäli porot joutuvat liikkueessaan ja laiduntaessaan yhä useammin väärille alueille.

Kaikki edellä mainitut vaikutukset voivat yhdessä murentaa vähitellen myös Isosydänmaan paliskunnan poronhoidon tuottavuutta, kannattavuutta ja jatkuvuutta, mikä heikentää samalla poronhoitoelinkeinon ja -yhteisön sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä. Tästä syystä Luke näkee välttämättömäksi, että Isosydänmaan paliskunnan alueelle sijoittuvien hankkeiden yhteisvaikutusten arvioinnin kattavuuteen kiinnitetään vielä tarkempaa huomiota kuin mitä nyt YVA-ohjelmassa on tästä yhteisvaikutusten arvioimisesta suunniteltu. Tämä tarkoittaa, että poronhoidon toiminta ja rakennelmat, porojen laitumet ja laidunten käyttö sekä myös toiminnassa olevien ja suunniteltujen hankkeiden ja niiden kattamien alueiden sijainti kuvataan koko paliskunnan alueella. Tämä mahdollistaa myös eri hankkeiden tarkemman ja kattavamman yhteisvaikutusten

arvioimisen. Huomiota yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää myös siihen, miten naapuripaliskuntien kanssa yhteiskäytössä olevien laidunalueiden käytettävyyden muutokset vaikuttavat Isosydänmaan poronhoidon ohella sen naapuripaliskuntien poronhoitoon.

3 Lausunnon tiivistelmä

Luke huomautta, että YVA-ohjelmassa tulee huomioida hankealueen lähellä sijaitsevat maakotkareviirit ja hankkeen mahdolliset vaikutukset niihin. Kokonaisuutena Luke katsoo, että Rahaselän tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmassa poronhoidon vaikutusarvioinnin suunnitelma sisältää varsinaisen Rahaselän hankkeen osalta ne osa-alueet, jotka tulee arvioida riittävän kattavasti poronhoitoon kohdistuvista vaikutuksista. Erityisen tärkeäksi Luke kuitenkin näkee, että Rahaselän tuulivoimahankkeesta hankkeesta ja muista Isosydänmaan paliskunnan alueelle suunnitelluista hankkeista tehdään poronhoitoon kohdistuvista yhteisvaikutuksista kattavampi arviointi kuin mitä hankkeen YVA-ohjelmassa on nyt suunniteltu. Tämä tarkoittaa mm. sitä, että poronhoidon toiminta ja rakennelmat, porojen laitumet ja laidunten käyttö sekä myös toiminnassa olevien ja suunniteltujen hankkeiden ja niiden kattamien alueiden sijainti kuvataan koko paliskunnan alueella. Tämä mahdollistaa myös eri hankkeiden tarkemman ja kattavamman yhteisvaikutusten arvioimisen.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 20.03.2025 klo 15:10:55.

Lausunnon valmistelija(t):

Esa Huhta

Jouko Kumpula

Liitteet:

Tiedoksi: